

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare
Rättskansliet
Monica Jacobson

Datum
2023-10-18
Vårt ärendenummer
02716-2023
Ert ärendenummer
Ju2023/01567

Vistelseförbud på allmän plats och vissa andra platser (Ds 2023:17)

Sammanfattning

Myndigheten delar uppfattningen att gängkriminaliteten är ett allvarligt samhällsproblem, och ser att denna orsakar både stort enskilt lidande och försämrad folkhälsa varför insatser för att minska förekomsten av gängkriminalitet har positiva folkhälsoeffekter. Myndigheten ser risker med förslaget i fråga om regleringens förutsebarhet och barns rättigheter. Myndigheten bedömer att dessa delar behöver ses över ytterligare för att kunna ta ställning till förslaget.

Folkhälsomyndighetens kommentarer

7.1 En ny lag om vistelseförbud på allmän plats och vissa andra platser

Folkhälsomyndighetens ställningstagande utgår ifrån myndighetens centrala uppdrag; folkhälsan och att verka för god och jämlik hälsa i hela befolkningen. Det övergripande nationella folkhälsopolitiska målet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Till det övergripande målet finns åtta målområden som är de områden som utgör viktiga delar i människors liv och som är centrala områden för offentliga åtgärder för en god och jämlik hälsa. De målområden som har störst bäring på förslaget om vistelseförbud bedöms vara målområdena 1. Tidiga livets villkor, 5. Boende och närmiljö, 6. Levnadsvanor och 7. Kontroll, inflytande och delaktighet. Målområde 1 handlar om att skapa, stötta och stärka en god start i livet för att alla barn ska få grundläggande förutsättningar att utveckla sina förmågor. Målområde 5 handlar om att tillgång till ett bra boende och en god närmiljö är viktiga förutsättningar för en god och jämlik hälsa. Målområde 6 handlar om att stärka förutsättningar för hälsosamma levnadsvanor, inkluderande begränsning av hälsoskadliga produkter som narkotika. Målområde 7 handlar om att främja alla individers möjligheter till kontroll, inflytande och

delaktighet i samhället och i det dagliga livet. Gängkriminalitet och otrygghet försvårar uppfyllelsen av samtliga dessa målområden.

Samhällets möjlighet att förebygga brott är av stor vikt inte bara för den som är direkt utsatt utan även för att uppnå en god närmiljö för alla som bor och verkar i brottsutsatta områden. Att uppleva otrygghet och riskera att utsättas för brott har påverkan på individers välbefinnande och därmed även folkhälsan. Det finns därmed ur ett folkhälsoperspektiv mycket goda skäl att vidta brottsförebyggande åtgärder. Åtgärderna behöver dock vara ändamålsenliga och förutsebara.

Promemorian innehåller förslag som möjliggör begränsning i rörelsefriheten för personer, inklusive barn från 15 år, som inte dömts för brott. Kriterierna för ett vistelseförbud är i delar oprecisa, och kommer att behöva tolkas av åklagare och domstol. Tillämpningen i praktiken blir därmed svår att förutse, vilket är en brist när det gäller så ingripande reglering.

Folkhälsomyndigheten saknar ett djupare resonemang kring hur förslaget förhåller sig till barns särskilda rättigheter och slutsatserna i den tidigare utredning där ett vistelseförbud inte ansågs förenligt med dessa (Ds 2022:12, Vistelseförbud för barn). Myndigheten vill särskilt lyfta barnets rätt till icke-diskriminering och barnets rätt till utveckling i artikel 2 respektive 6 i FN:s konvention om barnets rättigheter. Det behöver beaktas vilken effekt ett vistelseförbud kan få för ett barn och dess utveckling i fråga om bland annat tillit till samhället. Det gäller såväl barn som ges vistelseförbud liksom barn som bor i ett område där förbudet gäller.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande generaldirektör Anna Bessö. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Bitte Bråstad och avdelningscheferna Anna Bessö, Josefin P Jonsson och Johan Kaarme deltagit. Utredaren Monica Jacobson har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Monica Jacobson